

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko – najczęściej
popelniane błędy

Lech Magrel
Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Białymstoku
Krystyna Anchimowicz
Naczelnik Wydziału
Ocen Oddziaływania na Środowisko
RDOŚ Białystok

Białowieża 07 kwietnia 2011

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Art. 51.

- 1. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.
- **2. Prognoza oddziaływania na środowisko:**
- **zawiera:**
- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

- **określa, analizuje i ocenia:**
- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - - różnorodność biologiczną,
 - - ludzi,
 - - zwierzęta,
 - - rośliny,
 - - wodę,
 - - powietrze,
 - - powierzchnię ziemi,
 - - krajobraz,
 - - klimat,
 - - zasoby naturalne,
 - - zabytki,
 - - dobra materialne,
 - - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

3) przedstawia:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonywania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Najczęściej popełniane błędy mające wpływ na rzetelność i ocenę prognozy

- - Niepełny zakres prognozy określony w art. 51 ust. 2 pkt. 1, lit. a-e, pkt. 2 lit. a-e, pkt. 3 lit. a, b ww.

Ad. Art. 51 ust. 2 pkt. 1

- **1) powiązania z innymi dokumentami**
- – dokumenty te są jedynie wymieniane, bez wskazania w jakim zakresie analizowany dokument jest z nimi powiązany
- - cytowane są akty prawne (głównie ustawy), natomiast brak jest jednoznacznego sprecyzowania przepisu z cytowanej ustawy w odniesieniu do konkretnych dokumentów, z którymi przedmiotowy projekt może być powiązany
- - brak uwzględnienia dokumentów wyższego szczebla np.:
- (w przypadku projektu realizacji linii 400 kV)

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

- - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego - w którym m.in. zawarto ustalenia i wnioski z planów rozwoju Polskich Sieci Energetycznych S.A.;
- - Strategia Województwa Podlaskiego do 2020 roku – w której zawarto działanie obejmujące rozwój systemów energetycznych;
- - Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
- Ustalając zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko RDOS wskazał aby uwzględnić następujące dokumenty:
- Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu Rozporządzenia Rady Ministrów (z dnia 31.08.2010 r.) w sprawie programu zawierającego działania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie rozwoju sieci przesyłowych elektroenergetycznych
- - Projekt Korytarzy Ekologicznych Łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce opracowany przez Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk w 2005 r.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

2. metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

- **jest:** brak określenia metod
- **powinno być:** należy jasno określić i opisać metody wykorzystane przy sporządzaniu prognozy, w przypadku, gdy określono jako metodę badania terenowe lub inwentaryzację przyrodniczą należy podać co było przedmiotem inwentaryzacji, w jakim terminie została wykonana, na jakim obszarze, jakie stosowano metody, omówić wyniki i przedstawić wnioski

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Ad. Art. 51 ust. 2 pkt. 2

Prognoza określa, analizuje, ocenia:

- 1) w przypadku opracowywania projektu dokumentu planistycznego **opis istniejącego stanu środowiska** powinien koncentrować się przede wszystkim na terenie objętym przedmiotowym projektem
- **jest:** projekt dotyczy zaledwie kilku działek – lakoniczny opis terenu całej gminy,
- **powinno być:** odniesienie się w szczególności do terenu objętego projektem oraz obszaru na który może oddziaływać realizacja ustaleń dokumentu

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

- **2) istniejące problemy ochrony środowiska** istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- a) **jest:** ograniczenie się do wymienia form ochrony przyrody (występujących na obszarze objętym projektem dokumentu)
- **powinno być:** również określenie i analiza problemów i zagrożeń (w tym także określenie zagrożeń w stosunku do celu i przedmiotu ochrony obszarów Natura 2000);
- b) **jest:** brak identyfikacji problemów środowiskowych i przyrodniczych, które mogą utrudnić lub uniemożliwić realizację przewidzianych w projekcie planistycznym funkcji
- **powinno być:** np.:
- - identyfikacja i wprowadzenie zakazu lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od rzek, konsekwentne wprowadzenie takiego zakazu w projekcie dokumentu;
- - występowanie w części terenu objętego projektem dokumentu obszaru Natura 2000 - określenie przedmiotu i celu ochrony obszaru Natura 2000 i zasygnalizowanie wynikających z tego ewentualnych ograniczeń przeznaczenia terenu
- - identyfikacja obszarów zalewowych i zasygnalizowanie wynikających z tego ewentualnych ograniczeń przeznaczenia terenu (np. przeznaczenie terenów niezabudowanych – poldery);

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

3) przewidywane znaczące oddziaływania:

- a) brak przeprowadzonej analizy i oceny w stosunku do wszystkich form planowanego zagospodarowania terenu, np.:
- projekt dokumentu przeznaczającego teren pod budowę oczyszczalni ścieków, zabudowę usługową i mieszkaniową **jest:** prognoza analizuje i ocenia jedynie kwestie środowiskowe dotyczące wyłącznie oczyszczalni; **powinno być:** powinna być przeprowadzona analiza i ocena wszystkich form zagospodarowania terenu;
- b) zbyt powierzchowna analiza oddziaływań w stosunku do poszczególnych elementów środowiska, np.:
- projekt dokumentu określa teren przeznaczony pod realizację kopalni kruszywa,
- **jest:** przeprowadzona została analiza oddziaływania jedynie w stosunku niektórych elementów środowiska ;

- **3) przewidywane znaczące oddziaływania:**
- a) brak przeprowadzonej analizy i oceny w stosunku do wszystkich form planowanego zagospodarowania terenu, np.:
- projekt dokumentu przeznaczającego teren pod budowę oczyszczalni ścieków, zabudowę usługową i mieszkaniową **jest:** prognoza analizuje i ocenia jedynie kwestie środowiskowe dotyczące wyłącznie oczyszczalni; **powinno być:** powinna być przeprowadzona analiza i ocena wszystkich form zagospodarowania terenu;
- b) zbyt powierzchowna analiza oddziaływań w stosunku do poszczególnych elementów środowiska, np.:
- projekt dokumentu określa teren przeznaczony pod realizację kopalni kruszywa,
- **jest:** przeprowadzona została analiza oddziaływania jedynie w stosunku niektórych elementów środowiska ;

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

- o - oddziaływanie na zdrowie i życie ludzi (nie podano dokładnej informacji w jakiej odległości od siedzib ludzkich znajduje się przedmiotowy teren złoź)
- o - oddziaływanie skumulowane
- o - oddziaływanie na rośliny i zwierzęta (w tym wpływu na korytarze migracyjne zwierząt i roślin pomiędzy większymi kompleksami leśnymi i obszarami wartościowymi przyrodniczo);
- o **powinno być:** odniesienie się do wszystkich elementów środowiska ze szczególną wnikliwością w stosunku do tych elementów, na które realizacja przedsięwzięcia będzie miała znaczący wpływ;
- o c) **jest:** często analiza oddziaływań jest ograniczona tylko do formy tabelarycznej
- o **powinno być:** wyjaśnienie co brano pod uwagę przy określaniu kryteriów, opisowa ocena i wnioski

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

- o d) brak jednoznacznej identyfikacji, oceny i uzasadnienia występujących oddziaływań w tym na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000
- o **jest:** stwierdzenie że „planowane przedsięwzięcia nie będą miały bezpośredniego lub pośredniego wpływu na stan obszarów Natura 2000 w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt występujących na obszarach oraz ich integralność”
- o **powinno być:** określenie oddziaływań na wcześniej zidentyfikowany cel i przedmiot ochrony Natura 2000, w przypadku stwierdzenia braku znaczących oddziaływań należy przytoczyć dowody na prawdziwość powyższego stwierdzenia;
- o d) fragment raportu jako załącznik
- o **jest** brak analiz i wniosków wynikających z załączonego fragmentu dokumentu
- o **powinno być:** określenie oddziaływań w stopniu szczegółowości wynikającym z załączonego materiału (raportu); uzasadnienie powinno być zgodne ze stopniem szczegółowości dokumentu, który był podstawą określenia oddziaływań.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Ad Art. 51 ust. 2 pkt. 3

- 1) brak propozycji rozwiązań chroniących środowisko w stosunku do wszystkich zidentyfikowanych zagrożeń np.:
- *Przy analizie wpływu planowanej **inwestycji na drożność korytarza ekologicznego GKPn-23 Dolina Narwi Środkowy** stwierdzono możliwość zakłóceń procesów ekologicznych i ingerencji w ekosystem, zakłócenia naturalnego reżimu hydrologicznego, który warunkuje funkcjonowanie siedlisk hydrogenicznych i starorzeczy oraz pogorszenie stanu siedlisk.*
- **jest:** nie przedstawiono rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie tych negatywnych oddziaływań.
- **powinno być:** należy wskazać dostępne metody i środki eliminujące, ograniczające zidentyfikowane zagrożenia

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

2) brak rozwiązań zapobiegających lub eliminujących oddziaływania skumulowane np.:

- *„Trasa przebiegu projektowanej linii 400kV krzyżuje się już z istniejącymi inwestycjami z zakresu infrastruktury technicznej, których oddziaływanie na otoczenie jest generalnie negatywne/.../. W związku z powyższym wystąpią na tych „skrzyżowaniach” oddziaływania skumulowane.”*
- **jest:** ograniczono się do stwierdzenia występowania oddziaływania skumulowanego
- **powinno być:** należy wskazać dostępne metody i środki eliminujące, ograniczające zidentyfikowane zagrożenia w stosunku do poszczególnych elementów środowiska i obszarów objętych ochroną prawną.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

- **jest:** brak propozycji rozwiązań alternatywnych, oraz brak przedstawienia czynników determinujących wybór danego wariantu
- **powinno być:** analiza wariantów alternatywnych oraz uzasadnienie wyboru wariantu podstawowego

Najistotniejsze w prognozie oddziaływania na środowisko jest stwierdzenie (wniosek) czy realizacja analizowanego dokumentu (po zastosowaniu eliminujących i ograniczających rozwiązań) będzie czy też nie będzie znacząco oddziaływać na środowisko w tym na obszary Natura 2000.

Powinna też identyfikować brak lub potrzebę przeprowadzania oddziaływania trans granicznego.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Ponadto (zarówno w projektach dokumentów i prognozach) nieprecyzyjne zapisy mogące utrudnić lub uniemożliwić realizację ustaleń projektu dokumentu (realizację określonych inwestycji), np.:

- - „**Zakaz lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**” - zapis odnosi się zarówno do przedsięwzięć zawsze znacząco jak i potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko;
- - „**Na terenie planu zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko**” zapis taki wyklucza realizację inwestycji liniowych np. kanalizacji, wodociągi, drogi,

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

- - **„zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć, które w wyniku przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko lub na obszar Natura 2000 zostaną zakwalifikowane jako znacząco negatywnie oddziałujące”.**

Powyższy zapis (jego podkreślona część) nie jest zrozumiały, gdyż oczywistym jest, iż w sytuacji gdy z oceny oddziaływania na środowisko lub oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, wynika, że planowane przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko czy obszar Natura 2000 - organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację danego przedsięwzięcia. W związku z powyższym zasadne jest umieszczenie w zakazach tylko zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

„Dla wszystkich przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko realizowanych na obszarze planu wymagane jest sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko” Proponuje się aby w projekcie Planu znalazł się zapis informujący jedynie, iż w przypadku planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko) będzie wymagana decyzja środowiskowa.

Procedura wydawania decyzji środowiskowych jest uregulowana ustawowo, nie powinien tego określać miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Nieprawidłowości w załącznikach graficznych:

- brak naniesionych granic obszarów objętych ochroną prawną,
- niepełna legenda
- nieczytelny załącznik graficzny

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Dziękujemy za uwagę.